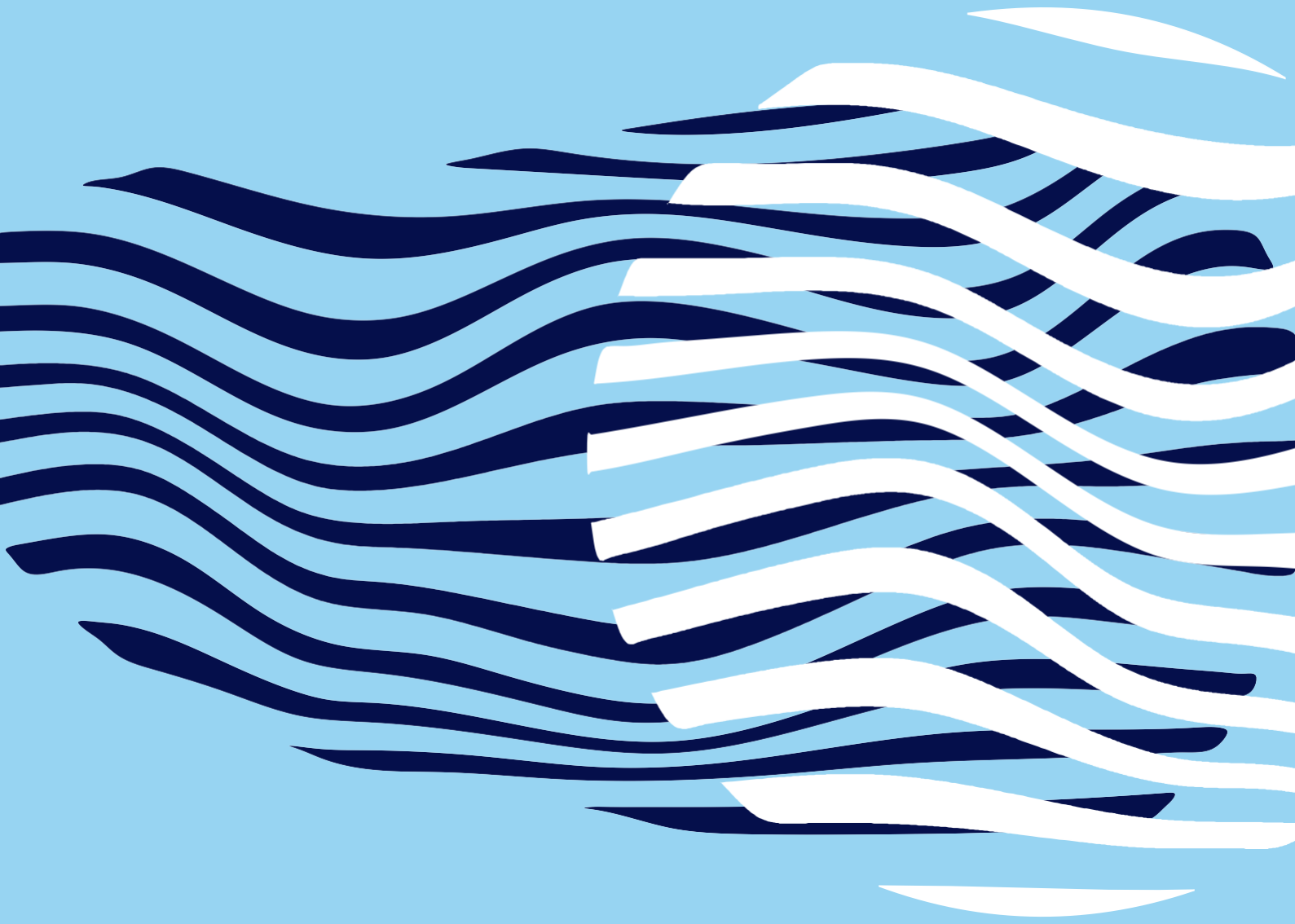
Annual Conference 2026

Hope MANIFESTO

#HISTORYANDHOPEMANIFESTO

EuroClio

HOUSE OF EUROPEAN HISTORY

An initiative of the European Parliament

Par šo manifestu

Saistībā ar 2026. gadā notiekošo 32. *EuroClio* ikgadējo konferenci "Vēsture un cerība: mācības pārmaiņām" Eiropas vēstures nams un *EuroClio* izveidoja sadarbības telpas pārdomām un viedokļu apmaiņai par šā gada tēmu. Šis Eiropas vēstures nama rosinātais kolektīvais process, kurš balstīts uz plašo pienesumu gan no t. s. "Cerību sienas" — *EuroClio* rosināta vizuālas hronoloģijas objekta, gan arī no līdzdalības semināriem un rakstiski apkopotām pārdomām visā konferences laikā, kļuvis par pamatu galīgajam **"Cerību manifestam"**.

Šis manifests apkopo aptuveni **250 vēstures skolotāju un izglītotāju** pārdomas, pieredzi un apņemšanos, kuri konferences laikā strukturētā līdzdalības procesā piedalījās tā izstrādē.

"Cerību manifests" ir vēstures izglītības kopienas kolektīvs viedoklis un kopīgs atskaites punkts plašākam dialogam. Šī manifesta pamatā ir profesionālā prakse, un tas ir tapis ideju apmaiņas rezultātā. Tas pirmām kārtām ir adresēts pedagogiem un audzēkņiem visā Eiropā un ārpus tās, kā arī tiek kopīgots ar iestādēm un organizācijām, kas nodarbojas ar demokrātijas, izglītības un sociālās kohēzijas jautājumiem.

Manifests tika veidots kā kolektīvs un skolotāju vadībā sagatavots dokuments par vēstures izglītības lomu nenoteiktības laikos. Tā mērķis ir īsā un saprotamā veidā izklāstīt, kā pedagogi izprot vēstures mācīšanas ieguldījumu kritiskajā domāšanā, demokrātiskajā dzīvē un viedokļu daudzveidībā, kā arī uzsvērt cerības kā jēgpilnas pedagoģiskās orientācijas nozīmi.

Dažādas aktivitātes ļāva apkopot plašu prakses, bažu, centienu un apņemšanos klāstu, kas izkristalizējās konferences dalībnieku kopienā.

Redakcijas komiteja, kuras sastāvā bija 10 brīvprātīgie skolotāji un izglītotāji, strādāja pie tā, lai apkopotu un strukturētu šo pienesumu saskaņotā galīgajā tekstā. Tās uzdevums bija nodrošināt skaidrību, redakcionālo saskaņotību un atbilstību kolektīvajam procesam, no kura izrietēja manifests.

Redakcijas komiteja

Redakcijas komitejas locekļu paraksti

Emer Shanahan

Juraj Varga

Wouter Smets

Kamila Ropero

Mirela Sakej

Sérgio Neto

G.Rósa Eyvindardóttir

Jordi Van den Hoven

Lejla Čaušević

Sinead Fitzsimons

Cerību manifests

Vēstures pieredze katram ir cita, izaicinājumi – kopīgi

Eiropā un ārpus tās mūsu klases piepilda atšķirīgas atmiņas, konflikti, noklusētais un politiskie konteksti. Ir daudz veidu, kā mācīt pagātni, dzīvot tagadnē un domāt par nākotni. Katrs vēstures skolotājs māca no savas konkrētās perspektīvas, ko veido viņa personīgā pieredze. Tas ir svarīgi, jo vēsturi nekad nemāca ārpus tās konteksta. Taču problēmas, ar kurām saskaramies, arvien biežāk ir kopīgas.

„Spriedze, kas rodas, cenšoties saglabāt cerību, nevis ļauties bailēm pasaulē, kurā valda tik daudz ciešanu un netaisnības, vienlaikus izjūtot izmisīgu vēlmi pēc pārmaiņām (un vēlmi būt daļai no tām).”

Ārpus skolas telpām publiskās debates bieži vien ir polarizētas, individuālisms var vājināt kopienas sajūtu, un demokrātiskās vērtības vairs nevar uzskatīt par pašsaprotamām. Tomēr vēsture rāda arī to, ka tiesības, brīvības un solidaritātes formas veidojas laika gaitā un tās var aizsargāt, pārskatīt un atjaunot. Skolēni pieaug, darbojoties sociālajos tīklos, saskaroties ar maldinošu informāciju un mākslīgo intelektu, kur var būt grūti novērtēt autoritāti un kur pārāk liels satura daudzums var radīt apjukumu, nogurumu un neuzticēšanos. Sistēmisks rasisms, nevienlīdzība, starppaaudžu trauma, neatrisināta sociālā spriedze un kari arī ietekmē to, kā jaunieši uztver vēsturi, institūcijas un cits citu.

Vēsturi var izmantot nepareizi un ļaunprātīgi. Mēs cīnāmies pret to gan klasē, gan kā skolotāju un izglītotāju kopiena.

Klasē šī realitāte atspoguļojas skolēnu jautājumos, emocijās, šaubās, pretestībā, klusēšanā vai vienaldzībā, bet arī viņu zinātkārē, taisnīguma izjūtā, digitālajās prasmēs un vēlmē izprast pasauli, kurā viņi dzīvo. Audzēkņi ienes stāstus no ģimenēm, kopienām, medijiem un tiešsaistes telpām, kā arī jautājumus par mantojumu un identitāti: kas tiek mantots, kas ir kopīgs, par ko notiek strīdi un ko katra paaudze izvēlas saglabāt vai mainīt. Šie brīži var būt sarežģīti, taču tie arī paver iespējas.

Šīs emocijas nevar un nedrīkst palikt ārpus vēstures izglītības. Tās ir daļa no realitātes, kurā tiek mācīta vēsture.

Kas šodien ir cerība vēstures mācīšanā?

Atkarībā no konteksta, pieredzes un valodas **cerība var nozīmēt dažādas lietas**. Vēstures pedagogiem tas nedrīkst būt tikai abstrakts vārds. Mums cerība nav naivs optimisms. Tā nav pārliecība, ka viss pats no sevis kļūs labāk.

Ārpus klases telpas cerību var saprast kā spēju saglabāt mūsu sociālo kapitālu, nodrošināt mūsu sabiedrības noturību, pārvarēt grūtības un nepadoties izmisumam. Tā balstās uz tādām vērtībām kā solidaritāte, cilvēktiesības, taisnīgums, iekļautība un atbildība. Tā dod enerģiju, motivāciju, dzinuli un mērķa apziņu. Tā palīdz cilvēkiem turpināt meklēt rīcības veidus, pat ja pārmaiņas notiek lēni, ir neskaidras vai grūtas.

Klasē cerība kļūst par praksi. Tā ir pārmaiņu instruments.

Kā vēstures skolotājus mūs vada nepieciešamība veidot uzticēšanos: uzticēšanos, ka skolēni spēj tikt galā ar sarežģītām situācijām un uzdot jautājumus par jebkādiem vēstījumiem. Bez tās mēs nevaram pievērsties sarežģītiem vēstures jautājumiem, pieņemt atšķirīgus viedokļus vai palīdzēt skolēniem analizēt sensitīvus vēstījumus. Uzticēšanās nenozīmē ērtības vai vienprātību. Tā rada apstākļus, lai skolēni justos cienīti un vairotos viņu paļāvība savām spējām – tagad un nākotnē. Un lai kā aktīvi pasaules pilsoņi viņi turpinātu dialogu, veicinot atvērtas un uzticības pilnas sabiedrības veidošanos arī ārpus skolas.

Vēstures stunda ir īpaša telpa, kurā var praktizēt cerību, jo vēstures mācīšana jau pati par sevi dod iespēju cerībai. Tā parāda, ka pasaule ne vienmēr ir bijusi tāda, kāda tā ir tagad. Tā liecina, ka sabiedrības ir mainījušās, ka cilvēki ir rīkojušies un iestājušies pret netaisnību, ka tiesības ir pieprasītas, kopienas atjaunojušās un vēstījumi var kļūt citādi.

Tāpēc cerība nav kaut kas, ko vēstures mācīšanā pievieno no ārpuses. Tā jau ir atrodama vēstures skolotāju darbā: tajā, kā mēs palīdzam skolēniem no pasīviem izglītojamajiem kļūt par aktīviem pilsoņiem, stiprinot viņu kritiskās domāšanas prasmes un mudinot skolēnus pāriet no pārdomām uz rīcību.

„Es uzskatu cerību par radikālu rīcību [...] Es uzskatu cerību gan par lēmumu, gan par apņemšanos – vienlaikus turēties pie tās un nodot to citiem."

Skolēniem cerībai vajadzētu būt līdzeklim, kas palīdz saprast un rīkoties.

Tā palīdz viņiem saistīt pagātni ar tagadni, apšaubīt to, kas šķiet nemainīgs, iedomāties un saprast, ka lietas var būt citādas. Skolēni ne tikai apgūst zināšanas. Viņu pienesums ir jautājumi, pieredze, emocijas, prasmes, piemēram, digitālās zināšanas, un veidi, kā skatīties uz šo pasauli. Cerība aug, ja šie ieguldījumi tiek uztverti nopietni un kļūst par daļu no mācību procesa.

Tāpēc skolotājiem cerība ir atbildība un prakse: mācīšana, veicinot izpratni, rīcībspēju, kopienas sajūtu, demokrātisku līdzdalību un pārmaiņu iespēju.

Kā vēstures mācīšanā izpaužas cerība?

Cerību pauž vēstures mācīšanas ikdienas darbs: mūsu ierosinātajos tematos, mūsu izvēlētajos materiālos, mūsu uzdotajos jautājumos, stāstos, ar ko dalāmies, klusuma brīžos, ko izpētām, un telpās, ko radām skolēniem, lai viņi varētu domāt, runāt un iesaistīties.

Avoti, fakti un pierādījumi ir šī darba pamatā. Fotogrāfijas, priekšmeti, mutiskas liecības, kartes, arhīvi, ielu nosaukumi, muzeju ekspozīcijas, vietējās vēstures liecības un digitālie dokumenti palīdz skolēniem apstāties un ieskatīties uzmanīgāk. Viņi iemācās jautāt: kura stāsts tas ir, kas ir fakts, kas ir viedoklis, kas trūkst un ko var apšaubīt. Šīs prasmes ir svarīgas ne tikai vēstures stundās.

Daži no šiem stāstiem vijas no paaudzes paaudzē. Tie savieno skolēnus ar bērniem, pieaugušajiem un vecākiem ļaudīm no pagātnes un tagadnes. Tie atgādina mums, ka vēsture ir arī par to, kas tiek nodots tālāk, kas tiek mantots un ko katra paaudze izvēlas saglabāt vai mainīt.

Skatījumu daudzveidība ir šī darba pamatā. Izmantojot dažādus skatpunktus, salīdzinot stāstus un uzdodot jautājumus par dominējošām, nacionālām, koloniālām vai eirocentriskām perspektīvām, mēs palīdzam skolēniem saprast, ka vēsture nav viens vienīgs stāsts. Mēs meklējam balsis, kas nav atrodamas mācību grāmatās, un jautājam, kas ir apklusināts, ignorēts vai padarīts neredzams. Tas nepadara vēsturi vienkāršāku; tas padara to godīgāku.

Cerībai ir vajadzīga arī telpa domstarpībām. Tai nav nepieciešama vienprātība, taču ir vajadzīga pietiekama uzticēšanās, lai varētu risināt sarežģītas sarunas. Diskusijās, debatēs un veselīgās domstarpībās skolēni var konstruktīvi uzklausīt, argumentēt, izteikt šaubas, salīdzināt pierādījumus un saskarties ar dažādām interpretācijām, nesaskaņas nepārvēršot naidīgumā.

„Bez pretrunām nav arī izpratnes. Tāpēc cerība nenozīmē izvairīties no spriedzes, bet gan ticēt, ka konfrontācija var radīt saikni [...] ar mērķi kopīgi iztēloties taisnīgāku nākotni."

Līdzdalība šo mācīšanos pārvērš rīcībā. Kad skolēni uzdod savus jautājumus, pēta, debatē, kopīgi veido, pievienojas skolēnu padomei, izstrādā projektu, runā ar citiem vai savieno savu klasi ar kopienu, viņi pāriet no klausīšanās uz līdzdalību. Viņi sāk uztvert sevi ne tikai kā vēstures apguvējus, bet kā cilvēkus, kuri var būt tās daļa un rīkoties atbilstoši tai.

Arī emocijas ir neizbēgama šī darba sastāvdaļa. Vēsture var izraisīt un provocēt bailes, dusmas, skumjas, pretestību, empātiju, diskomfortu un rūpes. Šīs emocijas var kavēt mācīšanos, ja tās netiek atzītas; tomēr, ja tās tiek atzītas un pārvarētas, tās ir mācīšanās neatņemama sastāvdaļa. Mēs neaizstājam faktus ar emocijām. Emocijas ir nenoliedzama kritiskās domāšanas sastāvdaļa. Mēs palīdzam skolēniem saprast, ko viņi jūt, to pārvarēt un pāriet no reakcijas uz pārdomām.

PN

Iztēle paver telpu cerībai. Izmantojot lomu spēles, simulācijas, uz mākslu balstītu pārdomu procesu, uz nākotni vērstus jautājumus un spēļu veida mācīšanos, skolēni var ne tikai klausīties par sarežģītību, bet arī to izjust. Viņi var iejusties dažādās lomās, saskarties ar dilemmām, pārbaudīt lēmumus un saprast, ka tagadne nav nemainīga. Radošums var būt cits veids, kā novērtēt mācīšanos. Šāda prakse var palīdzēt sasaistīt zināšanas ar emocijām un parādīt, kā skolēni saprot, izjūt un interpretē vēsturi.

Kā skolotājiem mums ir pienākums nepārtraukti mācīties, aktīvi pārdomāt savu darbību un saglabāt zinātkāri. Tas nozīmē, ka mums jāuzdod jautājumi par savu pedagoģiju, emocijām, aizspriedumiem un stereotipiem. Mēs nevaram prasīt skolēniem, lai viņi stātos pretim diskomfortam, sarežģītām izvēlēm un grūtiem vēstures jautājumiem, ja paši neesam sākuši šo darbu ar sevi.

Cerība var augt arī ārpus klases: muzejos, arhīvos, piemiņas vietās, pie pieminekļiem, sabiedriskās vietās, dabā, vietējā kultūrvēsturiskajā mantojumā, izstādēs, praktiskajos darbos un ekskursijās. Saskaršanās ar vietām, artefaktiem un cilvēkiem padara vēsturi taustāmu. Tā palīdz skolēniem izprast notikumus, priekšmetus, atmiņas un pašreizējo realitāti un domāt par tiem.

Veidot cerību

„Cerība nav naiva sajūta, bet gan profesionāla nostāja, kas atzīst pagātnes sarežģītību, vienlaikus apzinoties pārmaiņu iespējas, kas var tapt no izglītības procesiem“

Ne visi mēs to varam darīt vienādi. Mūsu konteksti, mācību programmas, resursi un brīvības pakāpe atšķiras. Dažas prakses jau ir kļuvušas par mūsu klases darba ikdienas sastāvdaļu. Dažas no tām ir vēl tikai vēlmju līmenī. Dažām vajag vairāk laika, atbalsta, drosmes un kopienas palīdzības.

Šī tikšanās nav tikai konference – tā ir prakses kopiena par vēstures un cerības tēmu. Tā ir sadarbīgas domāšanas izpausme, brīdis, lai smeltos no mūsu kopīgajām realitātēm, mācītos no mūsu atšķirībām un veidotu kopīgu izpratni par to, ko šodien var paveikt, mācot vēsturi.

Aiz klases durvīm ir viegli zaudēt no redzesloka plašāko kustību, kuras daļa mēs esam. Šādas tikšanās piedāvā atvērtu un godīgu telpu, kurā pedagogi no visas Eiropas un ārpus tās var (no jauna) veidot kontaktus, dalīties pieredzē un atcerēties, kāpēc viņi dara to, ko dara.

Šis manifests ir mūsu kopīgā orientācija uz cerību kā vēstures mācīšanas praksi: kopīga apņemšanās padarīt klasi par vietu, kur cerība tiek ne tikai apspriesta, bet arī veidota.

Wall of HOPE

“Cerību siena” ir vizuāla laika skala, kurā dalībniekiem tika lūgts dalīties ar atmiņām no pagātnes vai domām par cerīgu nākotni no personīgā vēsturiskā skatpunkta līdz globālam mērogam. Katrs ieraksts atspoguļo kādu brīdi, notikumu, realitāti vai emociju, kas saistās ar cerību. Šī radošā, interaktīvā instalācija ietver vairāk nekā 120 darbus, ko iesnieguši 32. *EuroClio* ikgadējās konferences “Vēsture un cerība” dalībnieki.

Siena palīdz mums redzēt, kā cerība izpaužas dažādos brīžos, mainot savu fokusu laika gaitā, lai atspoguļotu laikmeta prasības. Tā parāda, ka katrs laikmets ir meklējis savus risinājumus, virzību un drosmi. Cerībai nav robežu. Vietējā pieredze, protests uz ielas, kāda likuma pieņemšana tiek uztverti kā globāls iedrošinājums. Cerība ir dzinulis, kas personīgos stāstus var pārvērst par dzirksteli kolektīvai ugunij.

„Sievietēm Somijā tika piešķirtas balsstiesības.”
-1906, European/Global

Cerība ir veids, kā atjaunot uzticēšanos, veidot solidaritāti un kopienu. Tā izpaužas kā demokrātiska atmoda, režīmu krišana un kolektīvas rīcības drosme. Cerība izpaužas izglītībā, jauniešos, visās paaudzēs, kas mācās, uzdod jautājumus un uzdrošinās veidot nākotni.

„Viss nozagtais mantojums ir atdots izcelsmes kopienām.”
-2023, European/Global

Šī interaktīvā iesaistīšanās pierāda, ka vēsture nav tikai datumu virkne, bet gan izvēļu sērija. Mēs izvēlamies atcerēties cilvēku ķēdi, tiesības, progresu un klases telpu. “Cerību siena” simbolizē pārliecību, ka nākotne var būt plaukstoša, ja balstīsimies uz pagātnes pieredzi, dzīvīgu iztēli un vēlmi pārvērst vilšanos izaugsmē.

“Cerību siena” tiešsaistē:
historywallofhope.eu

Hope MANIFESTO

Apmeklējiet tīmekļvietni

#HISTORYANDHOPEMANIFESTO

EuroClio HOUSE OF EUROPEAN HISTORY An initiative of the European Parliament